



MIGUEL RIBOT

Proliferar enmig de la confusió

La biocenosi de l'art

El arte es una profesión poco común que mejor se define como una religión empresarial, pues ofrece posibilidades de satisfacción espiritual pero a la vez opera como cualquier empresa individual en nuestro mundo capitalista.

PABLO HELGUERA,

Manual de estilo del arte contemporáneo

EUDALD CAMPS > TEXT

Avui dia sembla que els artistes, juntament amb l'exèrcit d'esplugabous que els acompanyen -començant pel crític i acabant pel gestor cultural o el galerista-, es troben especialment còmodes enmig de la confusió que regna en aquest moment (post)històric, per més que la seva desprotecció davant l'oligarquia del mercat i dels diferents oracles de la cultura institucional només sigui comparable al respecte i l'afalagament que reben amb regularitat terapèutica, com a mínim, per part dels membres dels seus amplis grups d'influència (uns biòtops, no cal dir-ho, que segueixen vivint d'esquena a extensos sectors de la societat, quasi sempre majoritaris). Ningú sap cap on anem i ni tan sols hi ha consens a l'hora de decidir d'on venim: la reconversió de l'estètica en filosofia de l'art -com promulgava Artur C. Danto ja fa una colla d'anys- ha donat com a resultat una mena d'associació simbiòtica entre l'artista i el teòric que resulta fonamental per entendre els meandres en els quals ara ens trobem empantanegats. Ho explicava recentment Valentín Roma -comissari de referència a

casa nostra- al seu magnífic bloc, que porta l'il·lustratiu títol de *Todo lo veo negro*: «En la pugna por ostentar la antorcha del discurso, el artista y el filósofo han aunado sus manos, algo que plantea un nuevo paradigma para pensar globalmente la ideología: los artistas ilustran, legitiman y ejemplifican sus proyectos a través de las ideas de los filósofos, mientras que éstos visualizan sus teorías mediante una colección de casos, de *case studies*, extraídos del ámbito del arte. El resultado es algo parecido a los manuales de estilo con fondo y figura».

L'art i la teoria

En tot cas, la denúncia (o constatació) realitzada per Roma és la mateixa que va fer Tom Wolfe, l'any 1975, al seu cèlebre *La palabra pintada*: «Francament, avui dia, sense una teoria que m'acompanyi, sóc incapaç de mirar una pintura». És a dir: si fins a un determinat moment històric -els anomenats *ismes*- la teoria servia per intentar afegir llum en forma de discurs a les inefables obres d'art, a partir d'un dilatat punt d'inflexió la teoria s'ha tornat prepon-

**«La tasca de l'art d'avui
és introduir el caos en l'ordre»
Gerard Vilar**

EUDALD CAMPS



derant i l'art, en canvi, ha assumit el paper subsidiari d'il·lustrar les diferents formes de pensament crític. Des d'aleshores, l'emblemàtic no ha parat de créixer. Un exemple recent d'això ens l'ofereix la proliferació de textos «d'autoanàlisi dels sistemes de l'art» –com els anomena Iury Lech– destinats a posar ordre en aquesta festa privada, per més que, com proclama la coneguda sentència de Dora García, «El arte es para todos, pero sólo una élite lo sabe».

Arribats a aquest punt, el *name-dropping* resulta inevitable: començant per la *Crítica de la razón plástica*, de Juan Martínez Moro, o l'exhaustiu *El sistema del arte en España*, dirigit per Juan Antonio Ramírez, passant per alguns clàssics propers, com *l'Autocrítica del arte*, de J. M. Moreno Galván, fins a treballs de publicació recent d'estetes destacats, com Salvador Rubio Marco o la nostra Anna Maria Guasch, la proliferació d'assajos destinats a proporcionar una mica de llum a aquest territori incert que és l'art contemporani topa –i tot apunta que seguirà topant– amb la resistència d'unes pràctiques

condemnades, paradoxalment, a gestionar l'inèdit grau de llibertat (o d'anarquia) que regna en la seva disciplina. Ens trobem davant d'un enorme parèntesi de sentit que pot anar des de l'esforç de recerca ontològica –l'ésser específic de l'art– d'autors com el mateix Danto o Christoph Menke, fins al bigarrament de les diferents formes de folklorisme (anomenades *ambient art* durant els anys setanta), més o menys disfressades de visió cosmopolita i que han acabat fent fortuna, per exemple, sota l'etiqueta d'*estètica relacional* perpetrada pel controvertit Nicolas Bourriaud.

Artistes gironins

Tot plegat, tota aquesta confusió ideològica i terminològica que regna en la biocenosi de l'art contemporani, converteix un «rànquing» d'artistes de Girona en qualsevol cosa menys en un rànquing pròpiament dit. Es tracta, més aviat, d'autors que treballen seriosament en diferents direccions i àmbits d'interès. Ni més ni menys. Allò que els uneix és el rigor metodològic, el respecte envers les seves respectives disciplines –que poden anar des de la pintura-pintura fins a la realització d'arxius amb formalitzacions diverses– i, és clar, una certa acceptació per part de les supraestructures abans esmentades. Per això Carles Congost, Job Ramos o Jordi Mitjà poden encapçalar la relació, juntament amb Marta Negre i Núria Güell, perquè cada un d'ells, des de la seva especificitat, ha aconseguit dilatar una mica més aquest paisatge sobreexplotat que és el de les imatges i els relats contemporanis; i per això té sentit seguir vindicant actituds com les de Xevi Vilaró, Quim Cantalozella, Marc Palau, Laia Bedós o Jordi Morell, perquè sense haver de renunciar a la seva vinculació amb diferents tradicions representatives íntimament vinculades als respectius procediments tècnics, han sabut mantenir intacte l'interès de les seves propostes; o, finalment, per això artistes com Esteve Subirah, Kenneth Russo o Lluís Sabadell Artiga són perfectament representatius del que estem dient, gràcies a la intel·ligència mordaça i a la coherència que solen regnar en la majoria dels seus projectes.

Eudald Camps és escriptor i crític d'art.

«L'art només és possible dins d'un horitzó de significats i de formes simbòliques» **Gerard Vilar**